

اسلام به تونس باز می گردد

با گذشت چندین ماه از انقلاب مردم تونس و فرار بن علي به عربستان تونس در حال طی کردن دوران تازه ای است. گرایش های مذهبی که تا کنون در زیر حکومت مشیت آهنین دولت تونس توانایی بروز و ظهور نداشتند، حالا به خوبی قدرت خود را در جامعه تونس نشان می دهند.

با گذشت چندین ماه از انقلاب مردم تونس و فرار بن علي به عربستان تونس در حال طی کردن دوران تازه ای است. گرایش های مذهبی که تا کنون در زیر حکومت مشیت آهنین دولت تونس توانایی بروز و ظهور نداشتند، حالا به خوبی قدرت خود را در جامعه تونس نشان می دهند.

اگر چندماه پیش يك تحليل گر و يا کارشناس سياسي تونس کشوري درحاشيه دريای مدیترانه به عنوان نقطه و سرآغاز حرکت اعتراضی کشورهای عربي مطرح می کرد، شاید با تمسخر صاحب نظران این حوزه روبه رو می شد، اما سیر اتفاقات چند ماه گذشته ثابت کرد که واقعیت می تواند متفاوت از تصورات هر تحلیل گری باشد. تونس آتش گرفت و آتش آن به مصر و از مصر به لیبی و یمن و بحرین و عربستان رسید. حالا تمام کشورهای عربي درتلاطم است. تلاطمی که با خودسوزی جوانی سبزی فروش آغاز شد.

***تونس، جزیره آرام در بین طوفان های سیاسی**

تونس به نسبت سایر کشورهای حوزه دریای مدیترانه همچون لیبی، الجزایر و یا مراکش از تلاطم کمتری برخوردار بود و تاریخ آن فراز و فرودهای کمتری را به خود دیده بود. پس از استقلال تونس از فرانسه در سال 1956، بیش از سی سال تونس تحت حاکمیت "حبیب بورقیه" دیکتاتور تونسی قرار داشت. درحالی که سایر کشورهای عربي شمال آفریقا در دهه های شصت و هفتاد تاریخ پر فراز و نشیبی را پر از کودتاها و درگیری های مداوم سیاسی سپری کردند.

***بن علي و بورقیه هر دو از يك جنس**

البته در این مدت بسیاری از مخالفین دولت بورقیه بر پوشالی بودن اقتدار این دولت در حفظ وضعیت موجود تاکید کرده بودند، چه این که در سال 1987 با يك تظاهرات محدود از سوی مردم به دلیل شرایط سخت معیشتی و البته دیکتاتوری با مشیت آهنین حکومت این کشور با کودتای زین العابدین بن علي افسر عالی رتبه تونسی سرنگون شد. با وجود تمام امید هایی که به تحولات پس از برکناری بورقیه می رفت، اما با این حال بن علي به همان مسیری رفت که بورقیه در سی سال گذشته با ایجاد شرایط خفقان رفته بود.

***تونس تبدیل به يك کشور نمونه می شود**

در مدت حاکمیت بن علي تونس دچار تغییرات شگرفی شد. پلاژها و تفرجگاه های ساحلی به شدت رشد کرد و تونس به الگویی برای سایرکشورها درجهت آزاد سازی اقتصادی شد. سهم درآمد ناشی از توریسم به دنبال تغییر درجهت گیری اقتصاد این کشور به بیش از شش درصد رسید و تولیدات صنعتی و کشاورزی تونس به چندین برابر افزایش پیدا کرد. از سوی دیگر میزان تولید ناخالص ملی نسبت به سال 1987 به بیش از چهار برابر افزایش پیدا کرد که تقریباً در بین کشورهای آفریقایی بی نظیر محسوب میشود. در آستانه انقلاب نزدیک به هشتاد درصد مردم تونس جزو طبقه متوسط محسوب می شدند و بیکاری نیز در تونس اگرچه بالا بود، اما نسبت به سایر کشورهای درحال توسعه و حتی توسعه یافته کمتر محسوب می شد.

***مخالفت با اسلام و فساد دو جزء جدا نشدنی حکومت بن علي**

شاید با چنین پیشینه تاریخی و اقتصادی انقلاب در چنین کشوری کمی دور از ذهن برسد، اماواقعیت این بود که در کنار موفقیت های بزرگنمایی شده اقتصادی تونس، رژیم بن علي از نارسایی های فراوانی رنج می برد که مانند موربانه پایه های حکومت بن علي را تخریب می کرد. شاید در نگاهی کوتاه بتوان سیاست ضد اسلامی دولت تونس را در مخالفت با مراجع دینی یکی ازهمین نارسایی ها نام برد.

مخالفت با هرگونه شعائر مذهبی از جمله ممنوعیت پخش نماز از گلدسته های مساجد، مخالفت با حجات و حتی جلوگیری از الصاق عکس زنان با حجاب به کارت های شناسایی و ممنوعیت برگزاری نماز جمعه تنها گوشه ای از تمایلات ضد اسلامی دولت بن علی بود. درکنار این فساد وحشتناک حاکم بر دولت بن علی یکی از دیگر دلایل ریشه ای فروش مردم بود. این فساد به قدری مشهود و غیر قابل کتمان بود که بر طبق اسناد ویکی لیکس دیپلمات های خارجی نیز بارها مطالبی را در این خصوص ذکر کرده بودند. شاید بتوان لیلی طرابلسی همسر زین العابدین بن علی را کانون فساد دولتی در تونس عنوان کرد. وی به همراه وابستگان نه تنها شرکتهای دولتی بلکه زمین ها و املاک دولتی این کشور را به مالکیت خود در می آوردند. بر طبق آخرین برآوردهای کارشناسان تونسی شاید برآورد خسارت هایی که فساد دولت بن علی به تونس وارد کرده است، ممکن نباشد.

نکته جالب غارت ذخایر ارزی تونس به وسیله خاندان بن علی بود. برخی از اخبار حاکی از خروج چندی تن طلا بوسیله خانواده بن علی وانتقال آن به عربستان سعودی است. ذخایری که شاید برای تونس پس از انقلاب فوق العاده حیاتی است.

*اسلام باز می گردد

با گذشت چندین ماه از انقلاب مردم تونس و فرار بن علی به عربستان تونس در حال طی کردن دوران تازه ای است. گرایش های مذهبی که تا کنون در زیر حکومت مشیت آهنین دولت تونس توانایی بروز و ظهور نداشتند، حالا به خوبی قدرت خود را در جامعه تونس نشان می دهند.

درحالی که شبکه های رادیویی و تلویزیونی در دوران بن علی حق پخش نوای قرآن و اذان را نداشتند، پس از انقلاب برای پاسخ به تمایل مخاطبان خود پخش نواهای مذهبی را در برنامه های اصلی خود قرار داده اند. حجاب با سرعتی چشم گیر درحال گسترش در جامعه تونس است و جمعیت های مذهبی در حال آماده کردن خود برای ورود پر قدرت به عرصه سیاست هستند.

بازگشت الغنوشی به تونس و استقبال عظیم مردم تونس از بازگشت وی شاید طلوعه از حضور دوباره اسلام در عرصه سیاسی اسلام باشد.

تمام این اتفاقات درحالی روی می دهد که تونس سکولارترین کشور شمال آفریقا شناخته می شد و گسترش تمایلات اسلامی در چنین محیطی شرایط سخت موجود برای گرایش های غیر اسلامی را نشام می دهد. شاید از همین رو است که دیگر تلاش های مختلف از توقف انقلاب تونس به محدود کردن منحرف شده است. وابسته کردن دولت تونس به کمک های مالی غرب به بهانه احیای اقتصاد شمال آفریقا و اجرای طرح مارشال عربی بخشی از پروسه هدایت انقلاب تونس باشد.

*تجربه ای که همه چشم به آن دارند

تونس نقطه آغاز انقلاب در بین کشورهای عربی محسوب می شود و شاید اولین کشوری باشد که پروسه انتخابات و حاکم شدن رژیم جدید را تجربه کند.

گرچه کشور مصر به عنوان قطب جهان عرب از اهمیت بیشتری به عنوان الگو برای سایر انقلاب های عربی محسوب می شود، اما بدون شك تجربه موفق تونس می تواند انگیزه بیشتری را برای ادامه اهداف انقلابی در سایر ملت ها فراهم کند.

این که در نهایت تونس کدام مسیر را برای رسیدن به یک نقطه مطلوب را انتخاب کند به تصمیم گیری ملت تونس باز می گردد. بدون شك اسلام همان گونه که به آرامی درحال گسترش نفوذ خود در تونس است، نقش خود را در سیاست آینده تونس نیز ایفا خواهد کرد.